

## Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.  
Fél évre . . . 6 „  
Negyed évre . . . 3 „  
Egy szám ára 20 fill.



## Hirdetések

és nyilvántartási közlemények  
juttatásos közöltetnek.

# VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

## Szerkesztőség

és  
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.  
Wittigschlager C. ezégnél

→\*←  
Közlemények, előfizetési és  
hirdetési díjak, úgy a lap  
szétküldésére vonatkozó  
panaszok a kiadóhivatalba  
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek  
Gromon-utca 2. szám.

## Az elhagyottak.

A statisztika évről-évre avval a szomorú tényre számol be, hogy Magyarországon a gyermekhalandóság az európai kulturált államok között a legnagyobb. Hiába alkottak szigorú törvényeket, hiába ellenőrzik az egészségügyi szolgálat a csecsemők gyógykezelését, a dajkaságba adottakat, a leleneket, azért a gyermekek csak pusztulnak, vesznek.

Természetesen a halálozási esetek legnagyobb százalékát azok az ártatlanok képezik, akiket szülőik elhagytak, akik árván maradtak, szóval akik köztartásra szorultak.

Hogy mit jelent a köztartás, hogy milyen élete van annak a gyermeknek, aki a község, vagy egyéb jótevők kegyelmére szorul, azt nem kell költői fantáziával ecsetelni. Minden faluban van egy-két olyan árva, akitől a község volna köteles gondoskodni. Hiszen gondoskodott is róluk. Sok helyen úgy tartották el a falu árváit, hogy azok házról-házra jártak enni. Mindennap más gazdához. A kis testi ruházatot pedig a nyakukra dobta egyik-másik jószívó ember; lakást meg adott nekik nyáron a jó Isten, télen pedig valami emberies béres, aki megtűrte a nyomorultakat az istállóban. Ez is csak addig tartott, míg az árva gyerek libaórzéssel, vagy egyéb apró szolgálattal meg nem tudta keresni a betevő falatot. Akkor levette róla kezét a község is oly korban, amikor legjobban kellett volna az ifjú lelkekre ügyelni, neki eresztette az élet ismeretlen, nehéz útját.

És ez nem mese. Így volt ez még néhány év előtt mindenfelé széles Magyarországon, dacára annak, hogy a törvény már 1878-ban gondoskodott a vagyonaltalan, elhagyott árvák eltartásáról. A gondoskodás azonban csak az elv kijelentéséből, a kötelezettség megállapításából s a humanitarius rendelkezéseknek paragrafusokba való foglalásából állott. Az elv épségben maradt, kötelezettség is fenállott, de a paragrafust nem hajtotta végre senki.

A törvény szerint kóborló, iskolába nem járó gyermeknek nem lett volna szabad léteznie ebben az országban. És mégis hány-szor találkozunk az országuton ténfergő, rongyokba burkolt gyermekekkel, akik koldulásból élnek és nagyon hamar megtanulták a bűnt, hamar hozzászoktak a munkátlansághoz s kivesszett lelkükből minden nemesebb érzés; nem éreztek a társadalom iránt semmiféle kötelezettséget. Társadalmon kívüli lényekké váltak, paraziták lettek s rettenetes tudatlanságban, undorító erkölcsi posványban ténfergették végig az életet.

A bűn a tudatlanságban, a nyomorban és munkátlanságban születik. Az árva gyerek pedig a falvakban rendszerint tudatlan maradt, nyomorban nevelkedett fel és a rendszeres munkát ritkán szokta meg. Bizonyos, hogy ha valaki statisztikát állított volna össze a bűnösök előéletéről, az elzúllott alakok között nagyon sok köztartáson nevelkedett gyermeket talált volna.

A legújabb időben a viszonyok némileg javultak. A közigazgatási hatóságok több és több gondot fordítanak a gyermekvédelemre s a közoktatásügy fejlődésével az iskola kiterjesztette áldásos hatásait a falvak árváira is. De még mindig nagyon mostoha sorban van részük az elhagyott gyermekeknek. Sok helyen a legjobb akarat is megtörik az eszkö-

zök elégtelenségén. A nép, a községek szegénysége, a közterhek rohamos emelkedése nem adott módot a községnek, hogy az árvákról, községelyre szorulókról kellőképp gondoskodjon. A gondoskodás legjobb esetben is csak arra terjedhetett ki, hogy az elhagyott gyermeknek a mindennapi tartást, a ruhát, a lakást biztosítják; annak szellemi és erkölcsi nevelésével még mindig nem törődött senki.

Ezeknek a nyomorult árváknak a társadalom számára való megmentése fontos szociális feladat. Nemcsak a gyermekhalandóság csökkentése, az emberanyagban való takarékoskodik, hanem egyszersmind sok száz gyermeknek az erkölcsi zülléstől való megmentése céljából is szükséges, hogy az állami és társadalmi oltalom szervezve legyen.

Az elhagyott gyermekek fele elzúllott s az állam részére teljesen elvesztett, sőt annak terhét képezte. Növelte a proletárok számát és előbb-utóbb újra köztartásra szorult. Ennek ez elemnek a kvalitását is át kell alakítania az állami és társadalmi tevékenységnek, mert a köz érdeke, hogy minél több ember tudja megkeresni a kenyerét.

A kormány az elhagyott gyermekek védelmét az 1901. évi VIII. és XXI. t.-cz. alapján egészen új alapokra készült fektetni. Az elhagyottak fölül kiterjeszti az állam védő kezét; egyszersmind egyesíteni és felhasználni igyekszik minden tényezőt a gyermekvédelem érdekében. A községek vállairól leveszi a terhet, a vagyontalan, községelyre szoruló árvák gondozását, nevelését, munkához való szaktartását állami feladatok tekinteti, de a kérdést nem a merev államosítás alapján, hanem a gyermekvédelemmel foglalkozó egyesületek, társadalmi tényezők bevonásával és erőik felhasználásával szándékozik megoldani.

A cél nagy szociális kérdést ölel fel; a megoldás módja, a megvalósítás tervei feltétlenül helyesek, mert az állam a szegényügyet a társadalom erejének igénybevétele nélkül teljesen megoldani soha sem lenne képes, tehát a teendőket meg kell osztania, az erőket pedig össze kell forrasztania. Ez azonban a legnehezebb feladatok egyike. Ha a hatalom tulmegy azon a határon, ameddig a társadalom tevékenységének irányítása céljából minden szociális kérdésbe bele kell nyulnia; ha hatalmi eszközökkel akar áldozatkészséget ébreszteni s minden társadalmi mozgalmat hivatalos keretbe akarna kényszeríteni, akkor nagyon sok önkéntesen működő tényezőtől kénytelen lenne lemondani; ha pedig a társadalomnak ezeket az önkéntes funkcionáriusait nem szervezi, csak félrendszabályokat érhet el. A lehető legharmonikusabb kapcsolatba kell tehát hozni a társadalmi és hatósági tevékenységet, hogy egymást a kettő támogassa s ne feszélyezze. Ez pedig a mostani közigazgatási szervezet mellett aligha lesz lehetséges. Félő, hogy a leg-űdvösebb szociális intézmények működését megbénítja a bürokratizmus, amely a társadalmi erő egyesítésére még soha sem vezetett.

A gyermekvédelem ügyének rendezése előtt a belügyminiszter anketre hívta össze a közélet azon tényezőit, akik a kérdéssel már gyakorlatilag foglalkoztak s a szaktanácskozmányban is kifejezésre jutott, hogy lehetőleg kerülni kell a bürokratikus formákat és szerves kapcsolatot kell létesíteni az állami és társadalmi tevékenység, ugyszintén az önkormányzat között.

Ha ezt megoldani sikerül, a gyermekvédelem megmenti azt az elemet, amelynek

nagy része eddig eltévedt az élet utvesztőjében s evvel nemzeti, közigazdasági, állami érdekeinket fogja szolgálni, mert szaporodni fog a munkás, erkölcsös és hazafias magyar elem.

## TANÜGY.

### Az áll. főgymnasium.

A javító-, pótló- és a felvételi vizsgálatok a pancsovai állami főgymnasiumban f. évi augusztus hó 31-én reggel 8 órakor fognak megkezdetni.

A tanulók felvétele az 1903/1904. tanévre folytatólag f. évi szeptember 1., 2. és 3-án fog eszközöltetni délelőtt 8—12 óráig az igazgatósági irodában. — A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium 1895. évi apr. 9-én 725. sz. a kelt magas rendelete szerint: „A beiratkozási idő után való felvételre a beiratkozási idő utolsó napjától számított 8 napon belül a késedelem indokolása alapján az igazgatóság adhat engedélyt.” Ezentúl pedig az 1891. sz. a. min. rendelet szerint az iskolai bizonyítványt, keresztlő levéllel s az elmaradást igazoló okmányokkal felszerelendő kérvénnyel a szegedi tankerületi kir. főigazgatósághoz kell folyamodni.

Az 1883. évi XXX. t.-cz. 10. §-a szerint az I. osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik életük 9. évét betöltötték és az elemi iskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mérvű képzettséggel bírnak.

A keresztlő-levelet, illetőleg a hiteles születési bizonyítványt a felvételre nem csak az I. osztályba lépő tanulók kötelesek okvetlenül magukkal hozni, hanem azok is, kik idegen intézetből jelentkeznek a felsőbb osztályok valamelyikébe. — Oly tanuló, ki keresztlő levélét, illetőleg születési bizonyítványát 1902. szept. 15.-ig be nem nyújtja, az intézet növendékeinek névsorából ki fog töröltetni.

A felvételnél kivétel nélkül minden tanuló mult évi iskola bizonyítványát bemutatni köteles. Továbbá az 1887. évi XXII. t.-cz. (védhimlőoltásról) alapján megkivántatik az újra-oltásról szóló bizonyítvány.

Azon tanulók, a kik a polgári iskolából a gymnasiumba akarnak átlépni, kötelesek felvételi vizsgálatot letenni (1883. XXX. t.-cz. 12. §.) — E felvételi vizsgálat díjmentes.

A főlvételre a tanulók szülei egyikével, vagy ezek helyettesével kötelesek megjelenni. — Azon szülők vagy gyámok, kik nem laknak helyben, gyermekek felvételekor más alkalmas helyettest tartoznak bemutatni, kire a házi felügyelet és nevelésre nézve kötelességeiket és jogaikat átruházzák, hogy a helyettes gondviselésére bizott tanulóval illetőleg az igazgatóság értesítését elfogadhassa.

A főlvételi díj a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 1893. évi június 10-én kelt 58636. sz. a. magas rendelete szerint 6 kor. mely összeg alól senki sem menthető fel (1891. sz. min. rendelet); — ezenkívül a főlvételnél minden tanuló az ifjusági könyvtár gyarapítására 2 koronát, az évi értesítőre is 2 koronát (1888. sz. min. rendelet), végre a mű-énekért a 1892. sz. min. rendelet alapján szintén 2 koronát köteles fizetni.

A tandíj 48 korona (1899. sz. min. rendelet), mely négy részletben (legkésőbb október 15.-ig, december 1.-ig, márczius 15.-ig és május 1.-ig) lefizetendő. A ki a tandíjat a kitűzött végső határidőre sem fizeti le, a szabályzat szerint az intézetet többé nem látogatja.

A pancsovai állami felső kereskedelmi iskolában — f. é. szeptember 1.—4-ig (délelőtt 8—11 óráig) is tartanak beiratások; az ezen beiratásoknál késedelemző tanulókat az első héten belül a késedelemnek szigorú igazolása mellett az igazgató veheti fel; a még később jelentkezők felvételét az igazgatóság útján benyújtott folyamodványra a főigazgató engedheti meg. Megjegyeztetik azonban, hogy azoknak, kik az iskolaév első hónapja után lépnek be az intézetbe, az addig végzett tananyagból sikeres szóbeli vizsgálatot kell kiállaniok.

A javítóvizsgálatok augusztus 31.-ére tűzettek ki.

A felső kereskedelmi iskola alsó osztályába oly tanulók vétetnek fel, a kik a gymnasium vagy reáliskola vagy polgári iskola 4 alsó osztályát min-

den tantárgyból (a latin nyelvet eltekintve) nyilvános vagy magánúton sikerrel elvégezték s erről bizonyítványt mutatnak fel.

A felvételt a tanuló tartozik keresztlevét (születési bizonyítványát) átszolgáltatni. Tizenhét évesnél idősebb tanuló felvétele felett a tanári tesztet határozza.

Minden tanuló a felvételt tartozik fizetni: felvételi díj fejében: 10 kor., tandíj címén: 40 kor.

Szegénysorsú, de legalább is jó általános előmenetelt igazoló tanulók a tandíj fizetése alól felmenthetők. Az ilyen tanulók kötelesek a nagymélt. vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumhoz címzett ebbeli folyamodványukat osztály- és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve, mindjárt a beiratás alkalmával az iskola igazgatóságánál benyújtani.

A pancsovai állami felső kereskedelmi iskolában a rendes nyelveken (magyar, német, francia) kívül a szerb nyelv is tanítatik; a növendékek városunkban a helyi viszonyoknál fogva a német és szerb nyelvet is gyakorlatilag elsajátíthatják.

Tudomására hozzuk az érdekelt szülőknek, hogy a felső kereskedelmi iskolánál szerzett érettségi bizonyítvány — magasabb tudományos kiképzést követelő pályákat kizárva — minden életpályára kvalifikál, mint bármely középiskola: gymnasium vagy reáliskola; nevezetesen alkalmazást találhatnak a felső kereskedelmi iskolánál érettségi vizsgálatot tett tanulók a rendes kereskedelmi foglalkozási ágon kívül: 1) a pénzügyi szaknál mint központi állampénztári és adóhivatali tisztviselők, köztörvényhatósági pénztárosok, ellenőrök és könyvtárosok. 2) a postaszaknál; gyakoronoki, tisztii és főtisztii állásoknál. 3) a kezelési szaknál mint dohány-egyedárúsági, lottóigazgatósági raktári tisztviselők és telekkönyvvezetők. 4) nyilvános és állami zálogházaknál mint ellenőrök, számtisztek és igazgatók. 5) ha az államszámvitelteni vizsgálatot is leteszik, alkalmazhatják a számviteli szaknál, mint főszámviteli és ellenőrző tisztviselők minden állami, megyei és t. h. városi hivatalnál, pénzügy- és jószágigazgatóságoknál, illetékszabási és adóhivataloknál.

Továbbképzés céljából átléphetnek a budapesti keleti kereskedelmi akadémiába s rendes hallgatókú beiratkozhatnak a budapesti József műegyetemnél fennálló kereskedelmi iskolai szaktanárképzőbe, a vasúti és távírdá-tisztképző tanfolyamba, gazdasági akadémiákba, élvezik továbbá a katonaságnál az **egy éves önkéntességi jogot** s ez uton tisztekké aktiválathatják magukat.

Végül megjegyezhetjük, hogy az idegen tanulók átlag olcsón találnak ellátást a városban és hogy az iskolai szervezet értelmében minden tekintetben szigorú ellenőrzés alatt állanak.

#### Az áll. polgári iskola.

1. A jövő — 1903/1904-ik — iskolaév beiratások a polgári iskolában f. évi szeptember hó 1.—4-éig (délelőtt 8—11-ig) fognak megtartatni. Később jelentkezők csak kivételesen és mulasztások kellő igazolása esetén vehetők fel.

2. Azok, kik az iskolaév első hónapja után lépnek be a polgári iskolába, az addig végzett tananyagból vizsgát tartoznak tenni.

3. A polgári iskola első osztályba felvehető: a) kik valamely nyilvánossági joggal felruházott elemi népiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték s ezt bizonyítvánnyal igazolják; b) a magyar nyelvben annyit jártasságot tanúsítanak, hogy a magyar nyelvű előadásokat megérthessék. — Kik a népiskola IV. osztályának bizonyítványa nélkül kívánnak felvételt, a megkívánt kornak igazolásával felvételi vizsgálatot tartoznak tenni a magyar nyelvből, számtanból, földrajzból és rajzból (1890. 23.383.)

4. A gymnásiumból vagy reáliskolából a polgári iskola megfelelő osztályába át lépni óhajtó tanulók az 1889 évi 6364. sz. a. kelt minisztr. rendelt határozatai szerint vétetnek fel: nevezetesen; a) a polgári iskolába való átlépésnél a tanulmány folytonosságát nem szakítja meg ama körülmény, hogy a tanuló köteles vizsgálatot tenni mindazok tantárgyából, melyeket az előző iskolaévben a gymnásiumban, vagy reáliskolában nem tanult, de a melyek a polg. iskola megfelelő osztályában rendes, illetőleg kötelezett tantárgyakként szerepelnek.

5. Minden tanuló az intézetbe való első felvétele alkalmából keresztlevét (születési bizonyítvány), iskolai bizonyítványát és hímestöltési igazolványát köteles bemutatni (1882. XXII. t. cz.)

6. A tanuló a felvételre személyesen, szüleiével vagy azoknak helyettesével köteles megjelenni.

7. A javító-, pótló, felvételi vizsgálatok f. évi szeptember hó 2 és 3-án fognak megtartatni.

8. Beiratási díj fejében 1 kor. 30 fill., tandíj fejében az egész évre 10 kor. értesítőre 2 kor. fizetendő. Tandíj mentességre csak szegénysorsú, de jó magaviseletű és az előző osztályt sikerrel végzett tanulónak van kilátása.

Kérvényező csak a tanuló szülője vagy helyettese lehet. Tandíjmentességért a kérvény a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzendő s a beiratáskor az igazgatónál nyújtandó be; a folyamodványhoz melléklendő: a) az iskolai bizonyítvány. b) az egy évnél nem régebb szegénységi bizonyítvány.

Tanárok, tanítók, állami tisztviselők a szegénységi bizonyítvány csatolását mellőzhetik. Ez esetben azonban a kérvény 50 kros bélyeggel látandó el.

#### Az áll. felső leányiskola.

Az áll. felső leányiskolában az illető iskola helyiségében (a r. kath. templom mellett) szept. hó 1—4-ig d. e. 8—11 óráig tart a tanulók beiratkozása. Tandíj: 11 kor. 30 fill. Szegény tanulók a tandíj fizetése alól fölmentetnek. A szegénységi bizonyítványok, valamint a tandíjmentesség iránt való kérések a beiratkozásokkor nyújtandók be.

Pancsova, 1903. augusztus hó 9-én.

Martin Imre s. k.  
igazgató.

#### Az állami elemi népiskolákban:

A beiratások az 1903/1904. tanévé az összes elemi iskolákban a következő napokon tartatnak meg:

A mindennapi iskolában:

Szeptember hó 1-étől 6-áig bezárólag délelőtt 8—11 óráig.

A rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik.

Az ismétlő iskolában:

Szeptember hó 21-én és 28-án. A rendes tanítás október hó 5-én kezdődik.

A magán- és javító-vizsgálatok a beiratások napjain délután tartatnak meg.

A beiratások szigorúan a körzetek szerinti összeírás szerint történnek. Csak kivételes és indokolt esetben engedtetik meg egyik körzetről a másik körzet iskolájába való beiratkozás, ez is csak akkor, ha az illető körzetről tanulók beiratkozása után a létszám megengedi.

A körzetek a következők:

I. Belváros: a Stancich-utca felső része a Jenő herceg-utcaig, a Jenő herceg-utca belső része és a Corvin-utczától Zrinyi-utca belső oldala és a Czrepajai-ut belső oldaláig terjedő városrész.

II. Alsóváros: a belváros körzetről lefelé eső városrész a bavanistei-úttal együtt.

III. Felsőváros: A belvárosi körzetről felfelé eső városrész.

Tandíj és beiratási díj 4 kor. 80 fill. Szegények a tandíj fizetése alól felmentetnek. Az idén nem kell a várostól szegénységi bizonyítványt kérni, elegendő a szegénységet az iskola igazgatójánál bejelenteni.

A tanyai gyermekek azon körzet iskolájába iratkozhatnak, mely iskola hozzájuk közelebb fekszik.

Pancsován, 1903. évi augusztus hó 15-én.

Az áll. isk. gondnokság.

#### H I R E K.

A király születésnapja. Dicsőségesen uralkodó királyunk aug. 18-án üli meg születésnapjának 73-ik évfordulóját. Ünnepet ül a magyarok királya s vele ünnepel az egész nemzet. Felgyulnak az örömtűzek és felhangzanak a hálaadó zsolozsmák. Könyörgő fohász száll az eget urához, hogy e sokat szenvedett hazának tartsa meg még igen sokáig igazságos bölcs és kegyes királyát. A pancsovai templomokban is fényes hálaadó istentiszteletek tartatnak. A rom. kath. templomban az ünnepi mise d. e. 9 órakor lesz; — az izraelita imaházban d. e. 11 órakor tartatik meg az istentisztelet.

Szent István napja. Az első magyar király emlékeztető f. hó 20-én ünnepli meg a rom. kath. egyház és vele a nemzet. Szent István apostoli buzgósága vezette be a magyart az európai keresztény államok sorába. Az ő valóban bölcs intézményei képezik alapját ezer éves állami életünknek. A magyar szent kegyelettel áldoz a diéső Árpádivadéknak, ki a messihi jövőbe látó mely államférfi bölcseséggel alkotta meg intézményeit s rakta le alapját a keresztény magyar nemzet állami életének. A Szt. István-napi istentisztelet a pancsovai rom. kath. templomban aug. 20-án d. e. fél 10 órakor lesz, A nagymisé a magyar szent beszéd előzi meg.

A pancsovai kiállítás protektora. A jövő évi pancsovai ipari- és mezőgazdasági kiállítás rendezése tárgyában a múlt vasárnapon tartott és nagylátogatottságú értekezlet egyhangú lelkesedéssel városunk közszereplőiben álló főispánját, bajsai Zákó Milán Ő Méltóságát választotta a kiállítás protektorává. A megválasztást Christian Antal kir. közjegyző vezetése alatt hetfőn egy nagyobb küldöttség hozta Ő Méltósága tudomására kérve őt a protektorátus elfogadására. Zákó Milán főispán igen szívélyesen fogadta a küldöttséget és megköszönve a választást a legnagyobb előzékenységgel biztosította a küldöttséget, hogy a kiállítás minél fényesebb sikere érdekében úgy is mint főispán, úgy is mint a város polgára mindent meg fog tenni. — Ő Méltóságának ezen készsége nemcsak egy újabb bizonyítéka annak, hogy városunk és polgársága érdeke iránt meglehetősen érdeklődéssel viseltetik, hanem a kiállítás sikerének biztos záloga is. Csak aztán minden más tényező is tegye meg kötelességét.

Lapunk felelős szerkesztője, Feymann Gyula nyári üdülő útjáról ma vissza érkezett.

Hazatért. Faragó János kir. s. tanfelügyelő szabadságáról visszatért és átvette hivatala vezetését.

A zentai kiállításra. Zentán, a tiszamenti virágzó városban ma nyílik meg az ipari- és mezőgazdasági kiállítás. A megnyitáson városunk polgármestere, Mattanovich Adolf is részt vesz, ki tegnap délután utazott el Zentára Szto d o l a Pal áll. tanító a gazdasági egylet tevékeny titkára és több földmivelő társaságában. Az igen gazdag ki-

állítás megtekintését legelőször ajánlhatjuk mindenkinek, de különösen iparosainknak és gazdáinknak annyival is inkább, mert ott bőséges alkalmuk van tapasztalatokat gyűjteni, melyeket aztán a mi jövő évi kiállításunkon értékesíthetnek.

Megjutalmazott tanácsnok. A földmivelésügyi miniszter Bogdanov Jánosnak, városunk gazdasági tanácsnokának, a munkák közvetítés terén kifejtett buzgó és sikeres munkálkodásáért egyszáz korona jutalmat utalványozott. A miniszter ezen elismerése mindenestre legszebb bizonyítvány a derék tanácsnok tevékenységéről.

Ünnepek Tor. Várárhelyen. A volt határörvidék egyetlen tiszta magyar községe, Torontál-Várárhely derék lakossága holnap augusztus 16-án szép ünnepet ül. A teljesen helyreállított ref. templomnak tetemesen felmelt új tornyára ugyanis akkor teszik fel a csillagot. A szép ünnepélyen a környékből is számosan készülnek résztvenni.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Steinitzer Ilonát, a hódmezővásárhelyi áll. polg. leányiskola tanítóját a pancsovai felső leányiskolához helyezte át.

Leköszönt. Dr. Nenadovics Lyubomir városi kerületi orvos, majdnem 30 évi szolgálat után — ezen állásáról leköszönt.

Rendkívüli városi közgyűlés. A kánikulai hőséget tekintve, elég érdeklődés közepette folyt le a városi törvényhatóság aug. 10-én bajsai Zákó Milán főispán elnöklelte alatt tartott III. rendkívüli közgyűlése. A napirend előtt felszólalt dr. Scsitinszky Adolf bizottsági tag, előadva, hogy a pancsovai ipari- és mezőgazdasági kiállítás érdekében vasárnapon tartott látogatott értekezlet a kiállítási bizottság elnökévé Mattanovich Adolf polgármestert választotta, s miután aug. 15-én Zentán egy hasonló kiállítás megnyílik indítványozza, hogy annak tanulmányozására küldessék ki a polgármester. Az indítvány egyhangúlag elfogadott és csak „birtokos kívül” felelbezhető. A tárgyszorozaton állott ügyekben a következő határozatok hoztak: 1. Mihajlovics-sor kiközvetítésére vonatkozó versenytárgyalás eredményének bejelentése. A városi tanács bejelentése szerint a kiközvetítésre vonatkozó versenytárgyalás 6 nappal annak megtartása előtt az összes helyi lapokban közzé kell tenni, és az egyedüli vállalkozó Leovics János 1% engedménnyel nyerte el a munkát. Balgács Lőrinc bizottsági tag a tanácsai javaslat ellen kelt síkra s helytelenítette, hogy az árlejtés csak helybeli lapokban és 6 napi rövid terminussal iratott ki és kevesli ilyen nagyobb összegű munkánál az 1% engedményt. Újabb versenytárgyalás megfelelő kiírását követeli. Többek hozzászólása után a tanács indítvány elvetetett és új árlejtésnek, 14 napi határidővel és egy szaklapban való közzététele határozott el. Az eredményről a legközelebbi közgyűlésnek jelentés teendő. — 2. Jelentés az itt állomásozó közös hadseregbeli tisztikar által a városi szegények javára rendezett hangverseny eredményeként beszállított 120 kor. 80 fill. tiszta jövedelemből, örvendetes tudomásul szolgál, és a törvényhatóság közönete irásbelileg is kifejezendő a tisztikarnak. — 3. A katonai beszállítási szabályrendelet tervezete Graff P. János meggyőzően indokolt módosításával fogadott el. — 4. A városunkba áthelyezendő tűzérzred járműveinek elhelyezésére szükséges felszerelés emelésére tartott árlejtés eredménye, mely szerint Szeidl Henrik ácsmester 8% engedményt tett, tudomásul vétetett. — 5. Katonai barakkok felépítése. Két-két nyári illetve téli barakknak 50.000 korona költséggel leendő építése elhatározott. — 6. Póthitelek. Összesen 6740 korona póthitel engedélyeztetett. Ezen pont kapcsán Balgács Lőrinc kérdést intézett az iránt, hogy lehetséges az, hogy a város által 12 évvel ezelőtt egyesek magánházaik előtt létesített járdák költségei még most sincsenek behajtvva. A tanács ez ügyben beható jelentés tételre utasított.

Kiállítás Pancsován. A pancsovai ipari- és mezőgazdasági kiállítás tehát elhatározott dolog. A város áldozatkészsége és az illetékes faktorok valamint az iparosok és gazdák érdeklődése hihetőleg erkölcsi és anyagi sikert biztosít az 1904. évi pancsovai kiállításnak. A még csak csirájában levő kiállítás érdekében a múlt vasárnapon, aug. 9-én tartott az első értekezlet a városháza nagytermében, melynek lefolyásról a következő rövid tudósításunk számol be. Mattanovich Adolf polgármester melegen üdvözölte a szép számban megjelent érdeklődőket és d. u. 3 óra után megnyitotta az értekezletet. Rövid vázlatban előadta az értekezlet célját. Megemlítette, hogy a törvényhatóság múlt évi határozata értelmében a város idej és jövő évi költségvetésébe 6000—6000 korona van felvéve egy 1904-ben Pancsován rendezendő ipari- és mezőgazdasági kiállítás céljaira. Hiszi, hogy ezen összeghez egyéb helyről bizton remélhető anyagi és erkölcsi támogatásban fogunk részesülni. Felhívja az értekezletet — mely végleges határozatot nem hozhat — az iránt nyilatkozni, hogy óhajtanának és szükségesnek tartja-e, a jövő évben városunkban egy kiállítás rendezését és milyen keretben. Ezután élénk eszmecsere indult meg. Szenessy Albin kádár-mester, Szammet Henrik asztalosmester és Goldberger Mór kőfaragó-mester nagyobb keretű kiállítást óhajtanának, Weisz Lipót ipartestületi titkár általánosságban beszélt, Spechár Béla kárpitos-mester igen szépen egy szűkebb keretű kiállítás mellett foglalt állást. Graff János Pal igen helyes és meggyőző érveléssel az inkább lokális természetű kiállítás mellett beszélt. Szerinte a mi kiállításunk célja az lenne, hogy egyrészt a fogyasztó közönség ismerje meg derék iparosaink munképességét versenypésségét másrészt az iparosok megint megismerik a fogyasztó közönség igényeit. De egy harmadik és igen fontos hivatása volna ezen kiállít-

tásnak az is, hogy városunk határszéli fekvésénél fogva a közeli külföld figyelmét ránk irányítsa s ezáltal a még nem is régén felállott forgalmat ismét elősegítse. Ezen cél előmozdítására elsősorban szükséges városunk ipari fejlettségét kimutatni, mert hiszen ennek akarunk piacot teremteni — és ezért van a helyi érdekű kiállítás mellett oly formán, hogy ennek keretében még azon vidékünk is vonassék be, mely fekvésénél és egyéb okoknál fogva itt szokta mindenféle szükségletét beszerezni. Ezen kifejtéshez Christian Antal, dr. Lazarovics György is hozzájárult. Dr. Scsitinszky Adolf a gazdasági egyesület nevében örömmel üdvözi a mozgalmat és egylete részéről a legmesszebb menő támogatást helyezi kihatásba. Ezután elnöklő ilyen értelmében mondotta ki a határozatot. Végül megválasztották egyhangulag protektorak bajsai Zákó Milán főispánt, elnöknek Mattanovich Adolf polgármestert és jegyzőnek Sztođola Pált, a gazdasági egyesület titkárát. Megválasztott még egy nagyobb számú jelölő bizottság, mely a kiállítási nagybizottságba választandókra nézve van hivatva javaslatot tenni. Ezzel az értekezlet véget ért.

**Nyugdíjazások.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a felsővárosi áll. elemi iskolánál működött Konstantinovic Velykó tanitót 1760 kor. és Csóra Mária tanitónőt 1530 évi nyugdíjjal nyugdíjazta. Élvezze sokáig egészségben.

**A Rákóczi-ünnepély.** Vasárnap, folyó hó 9 én a Rákóczi-ünnepélyt rendező bizottság egy küldöttsége kirándult Hertelendyfalvára, hogy a község vezető embereit megnyerje a hazafias ünnepély eszméjének. A küldöttség fölkereste Szabadkay Ignác jegyzőt, valamint Tomka Károly és Zatkalik Károly lelkészeket, kiknek mindannyijánál magyaros szíveségre talált. A kiküldöttek azt az ígéretet nyerték a nevezettekől, hogy oda fognak hatni, hogy Hertelendyfalva hazafias lakossága nyelv- és vallás-különbőség nélkül minél nagyobb számban részt vegyen a magasatos ünnepen.

**Nevelési segély.** Az I. általános osztrák-magyar tisztviselő egyesület tagjainak gyermekeit és árváit a jövő tanévben is nevelési illetve tanítási segélyben részesíti. A segélyért az 1900 évi január előtt felvett tagok gyermekei folyamodhatnak. Kérvények, melyekhez a tagsági jegy, a gyermek utolsó bizonyítványa és a beiratást igazoló felvételi jegy csatolandó, — szeptember 10-ig nyújtandók be a tisztviselő egyesület pancsovai szövetkezeténél.

**Hallatlan vandalizmus.** Még a legvadabb népeknel is ritka vandalizmussal pusztítottak ki Hírhírh Gyula rendőrmesternek a Bavanistei ut mellett fekvő szőlőjét. Eddigél még ismeretlen tettesek csütörtök éjjel egy negyed holdnyi területen a dúsan termő négy éves szőlőtövéket és az összes gyümölcsfákat közvetlenül a föld színe fölött elvágták. Szinte sir az ember lelke, ha végig nézi azt a vad pusztítást, mely egy szegény embernek megtakarított filléreiével éveken keresztül ápolt reményét egy csapásra tönkre tette. Hisszük, hogy a rendőrségnek sikerülni fog, a tetteseket — mert feltétlenül többen végezték ezt a pusztító munkát — ez alkalommal kézrekeríteni, hogy méltó büntetésüket elvegyék.

**Példás kedvezményt** léptetett életbe hazánk egyik legszebb és legkedveltebb fűdője: Herkulesfürdő. Az igazgatóság mindazokat, kik szerény jövedelemmel bírnak, augusztus 16-tól kezdve 50% árkedezményben részesíti ugy a lakás mint, a páratlan gyógyhatású kéndús és kősós meleg fürdők árainál. Ismeretes, hogy e világhírű fürdők csalihatatlan sikerrel használtaknak ischias, idült csúsz, köszvény, bőr és csontbetegségek, aranyér, altesti bántalmak, vesebajok, vérszegénység stb. ellen. Dicséretes cselekedet az igazgatóság részéről, hogy az említett kedvezményt általánosan nyújt az intelligens középosztálynak is, hogy Herkulesfürdő gyógyító és üdítő hatásában részesülhessen.

**Szenzátiós találmány.** Az egész világ nyomda iparát rendkívül érdekli találmányról értesülünk. Egy oly készülék feltalálásáról, mely méltán van hivatva nemcsak a szakkörök, de az egész kereskedő világ érdeklődését is a legnagyobb mértékben felkelteni. A találmány által elérjük azt, — amit eddig számos jelentékeny külföldi szakember hiabavaló kísérletezése folytán a nyomdászok elérhetetlennek vélték, — hogy tégelysajtón egy szedéssel egy nyomással egyszerre akár négy színű nyomtatványt lehet előállítani. Nemcsak a szakember de bárki is kinek nyomtatványokra szüksége van, feltudja jól fogni és kellően értékelni a találmány óriási jelentőségét. Ezzel azt nyertük, hogy a mit eddig kétszeresen kellett megfizetni, ezennél a többszínű nyomtatványt is ugyan azon árértékű lehetőséggel előállítani mint az egyszerűt. Nem fog akadni olyan gyáros, kereskedő, iparos vagy akár milyen vállalkozó, ki bármilyen nyomtatványt legyen az levélpapír, számla, felhívás, körlevél stb. a jobb hatás kedvéért ne legalább két színben hagyna csináltatni. Biztosítja a találmány azonnali térhódítását azon körülmény is, hogy a készüléket, — mely a civilizált világ összes államaiban szabadalmazva lett, — majdnem mindegyik forgalomban levő nyomda gépre rá lehet alkalmazni, nem lévén szükség egy egész sajtó gépet beszerezni és így bármely nyomdász is könnyen megszerezheti. Méltó büszkeséggel jegyezzük föl, hogy eme a nyomda iparban igen nagy fontosságu alkotás dicsősége magyar feltalálók neveihez fűződik. A feltalálók Steiner Salamon, Bosnyák Ernő és Ullmann Lipót, kik ugy a belföld mint a külföld, legkivált Németország, Anglia és az Észak-Amerikai Egyesült Államok legnagyobb gyárvállalatói máris a legelőnyösebb ajánlatokat kapják feltűnést keltő találmányuk kedvező értékesítésére.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamenyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet.

## A közönség köréből.

### Nyílt levél városunk közgyűléséhez.

Városunk hatósága néhány év előtt magyar nevekkél látta el utcáit és közeit és ez alkalommal dicséretet érdemlő buzgalommal méltányos kegyeletet tanúsított nemzetünk nagyjai iránt. Mert van itt Deák-, Hunyadi-, Rákóczi-, Zrínyi-, Tökölyi-, Damjanics-, Brankovics-, Losonczy-, Petőfi-, Vörösmarty-, Eötvös-, Dugonics-, sőt Magyar- és Szabadság- utca is.

A hatóság — ugy látszik — nagy körültekintéssel és a helyi viszonyok mérlegelésével járt el a nagy nevek elosztásánál; mert a Damjanics-, Dugonics-, Brankovics-, Tökölyi- és Zrínyi-utcák a szerbek által lakott felsővárosban vannak, a többiek pedig a németek által lakott alsóvárosban. Sőt itt még a név és foglalkozás közti vonatkozásra is figyelemmel volt, amennyiben azon utcákat, amelyekben a sajnosan nagyon is elszaporodott örömházaknak csúfolt éjjeli büntények vannak, a Rákóczi és Szabadság névvel látta el, valószínűleg úgy gondolkodván, hogy amely utcában minden szabad, oda legjobban illik a haza legnagyobb szabadsághősének, a dicső emlékü Rákóczinak és a szent „Szabadság“-nak a neve. De a kinttüntetett mulatók a hatóság e gyöngéd figyelmét rít hálátlanul honorálták, mert — hála a rendőrség atyai gondoskodásának — ma már ezen házak a közönséges fészkek.

Más városokban is vannak bordélyházak; de ezek a mieink mellett valóságos Veszta-zárdák.

Míg ugyanis más városban az ember — ha csak helyismerettel nem bír — az ily mulatóhelyek létezését nem is sejtí, még akkor sem, ha éjnek idején éppen egy ilyen ház előtt halad is el; mert még bent és csend van, sőt a zongorázás is csak 10—11 óráig van megengedve, addig a mi városunk arról híres, hogy még az is, aki soha sem volt Pancsován, ha az esti 10 órai vonattal is érkezik meg, a legkisebb nehézség nélkül megtalálja a botrányfészkeket, csupán az e házak előtt véghez vitt inkább állati üvöltéshez mint emberi hanghoz hasonlító kurjongatás, veszekedés, verekedés és napirenden levő késelés lármáját kell követnie.

És mesébe illő dolog, de tény az, hogy e napról napra ismétlődő utcai botrányokról mindenkinek — még a rendőrségnek is — tudomása van; de azért semmiféle intézkedés nem történik arra, hogy ezen utcák békés lakói végre nyugalomhoz juthassanak.

De nemcsak éjjel veszedelmek e bűnfészkek, hanem — sőt fokozott mértékben — nappal is, amennyiben a nevezett utcák a főutal közvetítik a közlekedést és az alsóváros tanuló ifjúsága azt az utat — mint legrövidebbet — négyszer használja napjában, talán — s ez nincs kizárva — éppen e házak kedvéért is. Hisz itt mindenkor láthatnak egy pár szabadalmazott hölgyecskét csábító öltözetben, vagy hallhatnak drágár dalokat, megjegyzéseket stb.

Az iskolák tanestületei ezért már ismételt fordultak a tanácshoz, az erkölcsrontó fészkek eltávolításáért; de a tanács szinte pártfogolni látszik e bűnfészkeket, mert később a félváros serdülő ifjúságának erkölcsét s egy egész utca adófizető tisztességes polgárságának nyugalma kockáztatni, semhogy ezen bűncsarnokok dédelgetett gazdáinak érdekeit megsérteni engedje.

Igaz ugyan, hogy a botrányfészkek a rendőrség felügyelete alatt állnak; de mit várhatunk mi az olyan rendőrségtől, melynek vezetői közt is vannak olyanok, akik maguk is valóságos sportot űznek az erkölcstelenségből s emiatt egyik vizsgálatból a másikba esnek? (Aki nem ludas benne, az ne vegye magára!)

Mint hogy tehát sem a tanácstól sem a rendőrségtől nem várhatjuk e tőrhetlen állapotok megváltoztatását, a város közgyűléséhez fordulunk azon kérdéssel, hogy gyermekeink erkölcsével üztött ezen frivol játéknak vessen véget s evégből utasítsa a városi tanácsot vagy rendőrséget, hogy városunk ezen szennyfoltjait a Rákóczi- és Szabadság-utcából rövid idő alatt lakoltassa ki oly helyre, ahol niucsenek úgy a tanuló ifjúságnak utjában, mint a nevezett utcákban; mert azt hisszük, hogy a jövő nemzedék erkölcsi élete ér annyit, mint ezen büntények tulajdonosainak ocsmány anyagi érdeke.

Pancsován, 1903. évi július hó 31-én.

Több alsóvárosi polgár.

## Nyári krónika.

**A póruljárt tudósok. — A báró ur pertut iszik.**

Két nagyfejű természettudós jött a minap egy nagy alföldi városba, hogy ott a nagy rónaságon, az ördög tudja minő obszervációkat végezzenek.

A két tudós természetbúvár, egyenesen a tanyákra ment, hogy az ott szerzendő tapasztalataikkal és észlel-teikkel a meteorológia tudományát gazdagítsák.

A tanyavilág tekintélyes vendégei afelé magyaros vendéglátásban részesültek az egyik nádfeles tanya-

házban, melynek derék, öreg, kétkézimunkás lakója mindenféle házkörüli jóval ellátta a természetbúvárokat.

Csillagos, szép, meleg öreg este volt, amikor a tanyai ember asztalától fölkeltek a tudósok és nagy ménta horoszkópokkal a hónap alatt, kivonultak a szabadba, hogy az égboltozaton holmi megfigyeléseket tegyenek.

— A vendégszoba nyitva lesz — mondta vendéglátó gondossággal a tanyai ember, majd tessenek ott lepihenni. Jó'cakát.

— Ohó, urambátyám, nem oda Buda, — szólta a tudós vendég, megállítva a gazdát utjában. — Csak nem gondolja, hogy mi ilyen szép nyári estén földél alatt hálunk? Csak vessen nekünk a szabadba valamelyes fekhelyet. Mi majd kint alszunk.

— Kint-é?! — ütődött meg a gazda a vendég óhajlásán. — Nem jó lösz az!

— Ugyan miért?

— Mért? Hát csak azért, mert ugy vélöm, hogy az éccaka zivatar lösz.

— Dehogyan lesz urambátyám, dehogyan lesz! — mosolyogtak a természettudósok.

Sőt az egyik mindjárt meg is szerkesztette a proficiát, hogy:

— Tulnyomóan száraz és meleg idő várható.

A gazda a tanyai ember flegmájával egyet rándított a ködmönén és aztán csak annyit mondott!

— Ne te, ne! . . . Jó'cakát!

Ezzel aztán be is fordult a maga portájára, meg-hagyva a cselednek, hogy vessen ki ágyat az uraknak, aztán se lásson, se halljon reggelig.

Alig nyújtóztak el a tudósok, ravasz kis égháboru csapkodta föl őket álmuikból. A zuhogó záporban olyan villámok cikáztak, hogy a tudós urak már mindenütt csillagot láttak ijedtükben. Az egész rónán pedig akkora szélvihar dühöngött, hogy a búvár urak egymásba kapaszkodva se igen tudtak egy helyben maradni. Hiába zörgettek aztán a tanyaházban. Odabent mindenki jól a földre fektűt. Nem is kerültek előbb szárazra a tudósok, csak amikor megvirradt. De akkor már olyanok voltak, akárcsak az úrgék.

. . . Délfelé, amikor már főlészardtak a búvár urak, nagy tüszögés közepette bucsuzkodtak a gazdától. Közben pedig nagyon furdulta az egyik tudós a kérdés:

— Hát mondja csak bátyám uram! Voltaképpen honnan tudta maga, hogy zivatar lesz.

— Hunnan? . . . Hát csak tudom, amit az ökör is tud! — felelte a gazda, a ház előtt legelésző jószágra mutatva. — Tegnap váltig ugy löfringolt, hogy alig tudtuk behajtani.

A kiváncsi természettudós előbb a kollégájára, aztán az ökörré nézett és határozott kenyérrigységgel távozott.

Egy szabadkai uriember beszélt el az alábbi jóízű históriát.

A napokban történt, hogy a szabadkai társadalom egyik uri tagjának két vidéki vendége akadt. A vendéglátó ur, vidéki ismerőseinek egymásután mutatta be Szabadka nevezetességeit és az elmaradhatatlan trojanicázás után az egyik kávéházba tért be velük egy pikkolóra.

Ott időzésük közben az egyik vidéki vendégnek föltűnt a kávéházi főpincér alakja.

— Nézd csak, milyen arisztokratikus külsője van ennek a pincérnek, — szólta fölcillanó szemekkel a barátjához.

Tudni kell ugyanis, hogy a vidéki bácsi végtelen nagy hódolattal viseltetik az arisztokraták iránt. A vendéglátó barát, aféle jóízű bácskai humorrall, mindjárt egy kis tréfát eszelt ki és csodálkozva fordult a vendégéhez:

— Hát nem tudod ki ez?

— Nem.

— Lehetetlen. Nem ismered Walburg bárót?

— Walburg báró? Ó az? No látod? Kétszáz lépésről biztosra veszem az arisztokratát. Ugyan kérlek, hívd meg az asztalunkhoz.

— No, az nem megy olyan könnyen, — fente a másik a tréfát — a báró t. i. már nem lesz sokáig farkkban. Éppen mostanában értesítette az ügyvédje, hogy a póré vége felé közeledik és Walburg visszakapja minden rangját és vagyonát.

— Ugy!?

— Igen. És most már a báró lehetőleg visszavonultan pergeti le a főpincérkedés idejét.

— Hm! Hm! De talán mégis megtisztelne bennünket.

— Majd megpróbálom.

A szabadkai ur egy kis ideig tanácskozott az egyik szögletben a „báró“ urral, aztán diadalmas arccal vitte a barátai asztalához.

A kölcsönös és tiszteletteljes bemutatkozások után az elegáns báró vette át a szót:

— Uraim! Örövendek a szerencsének. De én az önök vendéglátását itt csak akkor veszem igénybe, ha uri becsületszavukat adják, hogy hála Istennek már a közel jövőben, saját portámon üdvözölhetem önöket.

— Látod? Látod? H-aj barátom a vér nem válik vízzé! — sugta az arisztokrata-imádó vidéki ur a barátja felébe.

No aztán megindult a tereferé. A durrogós bor egymásután került az asztalra. A „báró“ kifogás-

talán viselkedett, csak az zavarta egy kissé az ügyet, hogy a pikkoló „fizetni!” kiáltásaira mind-, utalán elrohant. De aztán ismét visszatért és mosolygva idézte, hogy a munka nemesit

Denikve az arisztokráciával történt barátkozás annyira sikerült, hogy a vidéki urak hajnal felé már egyenként is két-két bárót láttak. Ekkorra azonban már a vendéglátó házigazda eltűnt, a sorsukra hagyta a barátait.

A sorsuk pedig az volt, hogy a vidékiek a pertu pohárig összecsokolóztak a kegyes báróval, aki végül a vele született előkelőséggel írta össze a kilencven egynéhán forintos számlát.

Másnap az alapos rémazuri után megiehető szalon-spiccel ébredtek föl a szállodában a vidékiek. Az egyik, öltözködés közben az éjszakai mulatozás számláját böngészte kacagva jegyezte meg:

— Kedves fiu az a báró. Valódi báró. Még összeadni sem tud. Látszik, hogy nem mestersége. Hahaha, tiz forinttal többet számított.

**Pepe.**

### Nyilt tér\*)



**1/4 résznyi bor Tempelforrásvizzel!**

*Kellemesen gyöngyöző ízű!  
Mérsékeltén ébreszti a szívműködést  
és előmozdítja az étvágyat.  
Kérjünk mindenki Rohitschi  
„Tempelforrást“.*

Nagybani raktár Magyarország részére:  
Hoffmann Józsefnél, Budapest, Bathory-ut. 8. sz.

\*) Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

## Hirdetések.

11747. sz.  
1903. tkv.

### Árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. tszék mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Pavlov Lázár és Persza Jarkováci lakosok (képv. Feymann Gyula pancsovai ügyvéd által) javára 61 kor. perköltség tőke 63 kor. 87 fill. eddigi, 18 kor. 70 fill. jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881: 60. t.-cz. 144. § a alapján s 146. § a értelmében Ranimirov Lázár ugys mint kk. Ranimirov Katicza, Zsviko, Vasza és Jela t. és t. gyámja jarkováci lakosok ellen a Jarkovác községben és a jarkováci 1793 sz. tkvben foglalt: 1) IV. d. 10 hrsz. 200 □-ől kaszálóra II. oszt. 138 kor. 2) 256 hrsz. 400 □-ől kertre 205 kor. 3) 267 □-ől házhelyre 53 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Jarkovác községben 1903. évi október hó 10. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint Jarkovác községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 13 kor. 80 fill. 20 kor. 50 fill. 5 kor. 30 fill. készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1903. évi agusztus hó 1-én.

**Áts Nagy Ferencz,**  
k. t. albiró.

1-1

## ➔ ZSÁKOK. ➔

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás új és használt

**zsákoknak**

és minden fajta vízhatlan ponyvának

**Winkler Zsigmond-nál**

Budapest, VIII., Nyár-utca 23. szám.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

11619. szám.  
1903. tkvi.

### II. Végzés árverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. t.-szék mint tkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Szőke Benedek tor. vásárhelyi lakos javára 60 kor. tőke ennek 1901. évi április hó 13. napjától járó 6% kamata 24 kor. eddigi kielégítése végett az 1881: évi 60. t.-cz. 144. § alapján s 146 § értelmében Joó Julianna tor.-vásárhelyi lakosok ellen a Tor.-Vásárhely községben és tor.-vásárhelyi 1047. sz. tkvben foglalt: 1) 88 sz. ház és 200 □-ől házhelyesek Joó Juliannát megillető 1/2 részére 1260 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés T.-Vásárhely községben 1903. évi október hó 9-én d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban mint Tor.-Vásárhely községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 126 kor. készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1903. évi július hó 29-én.

**Áts Nagy,**  
k. t. albiró.

## Egy régi jó háziszser

melynek egy családban sem szabad hiányoznia: a mindig jól bevált

Hess Ernő-féle

### Eucaalyptus

garantált tisztaságú, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természeti készítmény. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Olcsó ára, 1 kor. 50 fill. eredeti üvegenként, mely igen sokáig eltar, mindenkinek lehetővé teszi annak megszerzését az egészség elnyerésére és a betegség elkerülésére.

### 1500-nál több dicsérő- és elismerő-

levél érkezett hozzám — kéretlenül — oly kigyógyultaktól, kik

szakgatásokban, hát-, mell- és nyakfájásban, zsába, légzési nehézségek, nátha, fejfájás, a belső nemes szervek megbetegedése, idült sebek, bőrbetegségek és egyéb bajokban szenvedtek.

Senki se mulassza el, megküldetni magának azon nagyfontosságú könyvet, melyben az Eucaalyptus-készítmények pontosan le vannak írva s hogy azoknak a fentemlített betegségeknek való, sokoldalú eredményes alkalmazása miként történik. Ezen könyvet a szenvedők érdekében bárhova teljesen ingyen küldöm meg s aliban az olvasó meggyőződése végett, kigyógyultaktól származó, bizonyítványokat nagy számban tettem közzé. — Klingenthal I. Sa. (Szászország).

**Hess Ernő**

Eucaalyptus-behozatala.

13-9

Kéretik a védjegyre szigorúan ügyelni. Raktár Pancsován: Radda Frigyes és Georgievits István urak gyógyszerüzében.

4161. szám  
1903.

Pancsovai főszolgabírószágtól.

## Pályázati hirdetmény.

A üresedésben levő Glogoni körorvosi állásra, — mely körhez Glogon és Szeferkerin községe tartozik; ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a következő: évi 1600 korona fizetés, és 240 korona lakbér, Glogon községben nappal 40 fillér, éjjel 60 fillér, Szeferkerin községben pedig nappal 40 fillér, éjjel 80 fillér látogatási díj, ezen kívül a vágatási és husztemle díjak.

Felhivatnak mind azok, kik ezen állást, mely választás útján lesz betöltve, elnyerni óhajtnak szabályszerűen felszerelt kérvényüket 1903. évi augusztus hó 30-ig a pancsovai szolgabírószágnál nyújtják be, mert a később beérkező kérelmek figyelembe vétetni nem fognak.

A megválasztott körorvos köteles a Torontálvármegye orvosi nyugdíj egylethez belépni.

Pancsován, 1903. évi augusztus hó 6-án.

**Dr. Gyertyánffy,**  
főszolgabíró.



**Thierry A. gyógyszerész**  
**BALZSAMJA**  
a legjobb diätetikus háziszser.  
emésztési zavarok, gyengeség, émiyőség, gyomorégés, felfúvadás stb. ellen, köhögés, vállfájás, görszűntetés, nyálkaoldó és tisztító hatású. 13 kis üveg vagy 6 duplájveg ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. Thierry A. gyógyszerüzére a Védangyalhoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Csak az itt feltüntetett apácza-érdjegygyel valódi. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

**Miert szenved ön?** mikor biztos gyógyulásra nyújt kiállítás ezen szert bármintől se nem, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes műtétek sőt amputációk is, ha

**Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi**  
\* százlevelű rózsza (centifolia) kenőcsét \*  
az úgynevezett **csodakenőcsőt**  
használnak. Ezen kenőccsel egy 14 éves, gyöngyhatárnak tartott esont új teljesen kigyógyított, sőt újabban egy 22 éves, nehéz, rákszerű baj is.

A valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál jelentkező mellgyulladásnál, a tejfolyás elrekedésénél melkemenyedésnél, orbáncznál, mindenféle régi bajoknál, felszedezett lábak és lábszáraknál, sebeknél, sőt fagyásnál, dagadt lábaknál sőt esonszűnési: 1) 10 fill., szűrt, 15 fill., vágott- és szűrt sebeknél: 2) égen testek, mint üveg- és faszálkak, homok és sűrű, táska stb. kiszívás által való eltávolítására; 3) mindenféle daganat, kinöves, karbunkulus, újranövés, sőt ráknál is; 4) ujjkukac, körömdagant, tályog, feltört lábak, mindennemű égési sebek, elfagyott tagok, betegnekél felkötéstől keletkező sebek, nyakdagantok, vérdagantok, fűdagantok, és gyermekok azott sebénél stb. stb. 2 tégelynyi kenőcs nem káldott szert. 2 tégely ára bérmentes küldéssel 3 kor. 50 fill. az üszeg előrebeküldése vagy levélbélijegyekben való küldése mellett. **Itt Készüő-iratok nagy számban állanak rendelkezésre.** Ova intem a vevőkönöségét hatástalan hamisítványok vásárlásától és kérem, szigorúan ügyelni arra, hogy a fenti védjegyek és a **Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada** szögellátanak minden tégelyen beé-ve kell lennie. Ezenkívül minden tégelynek ezen védjeggyel ellátott használati utasításba kell csomagolva lennie. Egyedül valódi centifolia-kenőcsöm utánóit és hamisítóit a védjegytörvény alapján szigorúan büntözöm, szintűgy a hamisítványok viszont-eláróitól is.

Egyedül eláróitóhely: 20-8  
**Schutzengel-Apotheke des A. Thierry**  
in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.  
Központi raktár Budapestben, Török J. gyógyszerüzében, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerüzében és Bécsben C. Braly gyógyszerüzében.

## Gyümölcs és szőlő sajtók,

„HERCULES“ folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval a legmagasabb munkaképesség garantálva.

### Hydraulikus sajtók

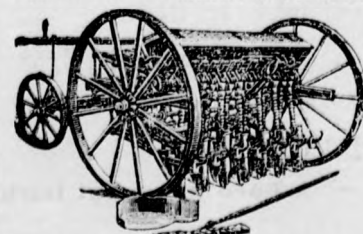
különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

### Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók.

☀ Teljesen felszerelt szüretelő készülékek. ☀

Szőlő és gyümölcs őrölők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, leguabb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA“ fa és szőlővessző permetezők, a szegecs és tormáncs valamint a vértetű kiirtására; szőlő ekék.



## A legjobb Vetőgépek

Mayfarth Ph. és Társa

„AGRICOLA“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltokerekek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tünnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket szén- és arató-gereblyék, széna-forgatók, széna- és szalmaprések kézi használatra, kukorica morzsolók, esőplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek, boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legjobb rendszer és jóállás mellett gyártanak és szállítanak.

## MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárak, vasöntődék és ekegyárak

XXXXXXXXXXXX BÉCS, II/1 Taborstrasse 71. XXXXXXXXXXXXXXX

Külföldre több mint 500 arany, ezüst éremmel stb., az összes nagyobb kiállításokon. Képviselek és viszont eláróitók kerestetnek.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován